

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

Achilles

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

Achilles

W tej strasznej samotności mojej,
gdy przy mej duszy nikt nie stoi,
kiedy ostatnie ręką żywą
młodości zerwał czas ogniwo:
czyż dziw, że dusza moja marzy,
młodości chwile marzy mocne,
nadzieje swoje bezowocne,
i śni, czego jej los nie zdarzy...

Melancholia

Lecz w samotności posąg stawa¹
przed moim wzrokiem, pełnym mgławic:
olbrzymia dumna męża zjawa
odeszła skądś od greckich nawic² —
to Myrmidonów³ król straszliwy,
z hełmu wiejący pąsem grzywy,
ale umarły jest — czy żywy.

Achilles — bóstwo lat szesnastu,
gość dawno, dawno niewidziany —
jakiemuż znowu grozi miastu
i jakież wrogów gna tumany?
Po co przychodzi w pustkę moją
i złotą grzmi nade mną zbroją?
Oh! jak daleka moja dola
od trojańskiego jego pola!...

Ah, wiem! Rozumiem! Nie spełniłem!
Nie dokonałem nic i żyłem!
Pełzałem w niskim życia lesie,
brodziłem w bagnach dni powszednich,
łykałem kurz, co życie niesie,
słuchałem bicia godzin średnich,
dałem się topić nędzy życia
i wszystkim jego podłym wstrętom;
wdychałem zbójczy odór gnicia,
deptać się dałem podłym piętom,
za nędzne prawo do żywota
z pogardą dany kubek błota
piłem — — pełzałem w nędzy lesie,
ażes ty przyszedł, Achillesie!

Kondycja ludzka

I upominasz się o swoje!
Za późno! Patrz — już stary stoję!

Przemijanie

¹stawa — dziś popr.: staje. [przypis edytorski]

²nawic — popr.: naw; nawa: okręt, statek; przeznaczona dla wiernych część kościoła. [przypis edytorski]

³Myrmidonowie — wojownicze, bezlitosne plemię greckie, poddani Achillesa. [przypis edytorski]

Żyję — nie lękam się Parysa⁴,
choć niemaczany-m w Styksie cały⁵, —
a ta przez duszę moją krysa⁶,
to znak, że miał ją...

Jak wspaniały,
jak wielki, dumny, jaki mężny
ogromny mąż nade mną stoi —
blask z jego złotej bije zbroi,
wsparł się o jawór⁷ swój potężny —
on upomina się o swoje —
bierz! wszakżem tu! przed tobą stoję!...

Weź! Patrz! Ten szmat dziurawy cały,
jakiegoś kształtu te kawały,
z których nie złożysz nic; te zwoje
skręcone, zmięte, szczel⁸, szare,
z których się formy nie domyślisz;
te ognie, zamienione w parę —
to my. To życie nasze, moje!

I cóż, posągu, nad czym myślisz?
Czegóż tu jeszcze stoisz, czekasz?
Czemuż z odejściem swoim zwlekasz?
Lekarzem jesteś?... O, zaiste!
Straszną byś musiał leczyć ranę!
Odejdź — ja dalej sam zostanę,
i moje sny posępne, mgliste

dalej się będą snuć przede mną,
jak mgieł w wąwozie korowody —
ty, królu Greków, zmarłeś młody
i tylko śmierć widziałeś ciemną.

Starość

---

⁴*Parys* — zabójca Achillesa. [przypis edytorski]

⁵*choć niemaczany-m w Styksie cały* (mit. gr.) — Styks: rzeka w Hadesie, krainie umarłych. Matka Achillesa, gdy ten był dzieckiem, wykąpała go w Styksie, żeby nabrał odporności na rany. Podczas tej kąpieli trzymała go za piętę, która pozostała jedynym podatnym na zranienie miejscem na ciele bohatera. [przypis edytorski]

⁶*krysa, kresa* (daw.) — szrama, blizna. [przypis edytorski]

⁷*jawór* — dziś popr.: jawor. [przypis edytorski]

⁸*szczelny* — zmarniały; zniszczony. [przypis edytorski]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/przerwa-tetmajer-achilles>

Tekst opracowany na podstawie: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Wybór poezji, nakł. Gebethner i Wolff, Warszawa-Lublin-Łódź 1897.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Śląską z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BŚ. Utwór powstał w ramach "Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 roku" realizowanego za pośrednictwem MSZ w roku 2014. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o "Planie współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r."

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Katarzyna Dug, Paulina Choromańska, Weronika Trzeciak, Wojciech Kottwica.

Okładka na podstawie: Dan McKay, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Pomóż uwolnić konkretną książkę, wspierając zbiórkę na stronie wolnelektury.pl.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).